

Delavec izhajava drug petek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 32.—, za pol leta K 16.—, za četrt leta K 8.—. Posamezna številka 80 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po eno Krono, pri trikratni po 95 vinarja, pri šestkratni po 90 vin., pri celoletnih objavah po 85 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica K 1.— Reklam. so poštnice proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Delovna kriza v Italiji.

Kakor povsod tako je tudi v Italiji izbruhnila kriza, ki se je razširila na vse industrijske panoge.

Brezposelnost narašča od dne do dne. Podjetniki to izrabljajo in hočejo na vsak način znižati delavske plače in uničiti delovne pogodbe.

Delavske organizacije se branijo, kolikor je v teh razmerah mogoče. Poniževanja plač delavci ne sprejmejo. So pripravljene debatirati o znižanju plač v razmerju znižanja cen za živila, nikakor pa ne privole, da se jim odvzame moralne pridobitve, kakor so osemurni delavni čas, minimalne plače, delavske falične komisije, letni dopusti itd.

Prvi so bili kovinarji, ki so te industrijske nakane preprečili.

Pretekli teden so se vršila v Rimu pogajanja med zvezo delodajalcev in delavcev pod predsedstvom ministra za socialno politiko. Uspeh pogajanj je bil ta, da so industrijci umaknili svoj predlog o spremembi delovne pogodbe ter pritrčili, da mora delovna pogodba ostati tudi dalje v veljavi. Dovolil se samo, da se dogovorno po potrebi izvrši revizija plač.

Drugi boj so bojevali tekstilni delavci, katerim so podjetniki hoteli uničiti pogodbo in znižati plače za 50%. Po dolgih pogajanjih in po več lokalnih stavkah se je dosegel sporazum, da sedanje pogodbe ostanejo v veljavi kar se tiče moralnih točk, plače se pa znižajo za 20%. Delavstvo je z večino glasov odobrilo ta sklep.

Ta boj se nadaljuje tudi po drugih strokah.

Take krize, kakor je sedaj v Italiji ni v nobeni državi.

(Op. ur.: Tak boj kakor v Italiji se že vrši tudi pri nas, dasi bolj rafinirano. Pri nas kratkoma podjetja odpuščajo delavstvo in nastaja kriza glavno zaradi tega, ker naša industrija ni zmožna za konkurenco zaradi svoje trgovske in tehniške nedovršenosti. Pri vseh pogajanjih glede obnove delovnih pogodb pritiskajo podjetniki na znižanje plač, ne gledajo pa na zmožnost podjetij, dasi draginja rapidno narašča. V Italiji so cene res nekaj padle.)

Stanovanjska mizerija.

Industrijski kraj, Ljubljana, Maribor in Celje, so kraj, kjer se prav posebno občuti pomanjkanje stanovanj. Imeli smo stanovanjsko naredbo, ki ima to zaslugo, da je v zadnjem času posredovala le zamenjavo stanovanj ali pa je celo spravljala stranke pod kap, da so dobile druge stranke stanovanje, ker so ga »nujno po-

trebovale.« To je bil običajni izgovor. Revidirana stanovanjska naredba za Slovenijo je zahtevala, da morajo banke in milijonari zidati hiše za svoje uslužbence. V Ljubljani se je tega silno malo uresničilo, drugod se pa na to naredbo sploh niso ozirali. Tako traja stanovanjska beda nad tri leta.

Nedavno so zopet popravili stanovanjsko naredbo, ki nas je razveselila s svojo določbo, da se smejo stanovanja v predvojni ceni trikrat podražiti za mezdne delavce in uradnike, trgovski lokali pa poljubno, za boljše situirane stranke pa stanovanja do šestkrat.

V Zagrebu pa je občina pravkar dogradila svoje hiše, v katerih dobi 132 strank stanovanja. Vrhutega je občina oddala svoj svet štirim strankam, da se zidajo na njem štiri hiše, vsaka z 10 stanovanji, to je 40 stanovanj, ki morajo biti še letos gotove. Torej 172 stanovanj bo letos gotovih samo na inicijativo zagrebške občine; vrhutega pa zidajo hiše v Zagrebu tudi zasebniki.

Tako delajo drugod. Pri nas pa se daje potuha bogatašem. Uradi, banke in druga podjetja zasedajo stanovanja, tako da je vedno večje pomanjkanje stanovanj.

V mnogih občinah so socialisti sedaj v večini, v drugih pa imajo večje ali manjše zastopstvo. Tam naj v prvi vrsti, kjer je potreba stanovanj, zahtevajo, da občine store svojo dolžnost v stanovanjskem vprašanju, ker je to vprašanje eno glavnih. Meščanske stranke se ne zga-nejo, zato mora iziti inicijativa iz vrst socialdemokratskih odbornikov in zastopnikov Kmečko delavske zveze.

To resno vprašanje, naj v prvi vrsti povsod pretresejo občinski odbori.

Kriza v kovinski industriji.

Pretekli teden je obiskala deputacija kovinarjev pomočnika ministra za trgovino in industrijo g. Saviča, kateri se gudi tačasno na Bledu. Deputacijo je vodil centr. tajnik O. D. K. s. F. Svetek. Jeseniška podružnica je bila zastopana po ss. Muleju in Jeramu.

Naši sodrugji so g. načelniku razložili težavno stališče kovinarjev, ki je zlasti v obmejnih krajih kakor Jesenicah in Guštanju nevzdržno. Država mora brez-cogojno naročiti svoje potrebščine doma in tudi sicer je nujna potreba, da gleda na to, da se industrija pospešuje. Bati se je, da bomo v teh razmerah izgubili vse boljše kvalificirane delavce, ki zadnje čase v grupah zapuščajo svoja mesta, ter si izven države iščejo zaslužka. Gospod načelnik je izjavil, da se zayeda, kaj znači to, da izgubljam izučene delavce, kajti za mnoge panoge je treba generacij, da se v ta dela udelajo. Dalje je na-

vajal, da je položaj težak vsled tega, ker vrednost našega denarja pada, kar zahteva vedno zviševanje uvozne carine. Izrazil je pa trdno nado, da si bo industrija kmalu opomogla in, da bodo imeli naši delavci razmeroma boljši položaj kot kjer koli drugod, ker je država silno bogata na naravnih zakladih. Prosil je zastopnike organizacije, da delavstvu to sporoče in jih zagotovil, da bo podpiral želje, katere so mu razložili. Ob priliki bomo pisali kaj več o tej stvari.

Pogajanja na Jesenicah.

Na podlagi spomenice, katero je vložilo Osred. društvo kovinarjev, so se med društvom in vodstvom Kranjske industrijske družbe vršila dne 19. t. m. pogajanja. Pri pogajanjih je bilo zastopano tudi pov. za soc. skrb. in oddelek ministristva za trgovino in industrijo. Centralno tajništvo kovinarjev je zastopal sodr. F. Svetek. Obravnava je imela značaj predpogajani o možnosti regulacije po načinu, ki je izražen v vloženi spomenici. Zastopniki Osrednjega društva kovinarjev so zastopali stališče, da je treba kljub krizi, ki v industriji še vedno traja, zagotoviti delavcem vsaj take prejemke, ki jim bodo omogočili pričakati boljših časov. Pri tem so omenjali zopetno podražjenje stanovanj in druge cene, ki še naraščajo. Proti temu stališču je nastopil gospod generalni ravnatelj, da, če bi zreguliral plačo po tem, kar zahteva O. D. K., bi stroški tovarne narasli še enkrat tako visoko. Po drugi strani je odločno trdil, da industrija ne prenese niti vinarja večjih izdatkov. Po daljših razgovorih se je ugotovilo, da bo tovarna prispevala, k podražitvi stanovanj, in dala nekaj drugih ugodnosti. Glede odprave aprovizacije se je sklenilo, da bo posebna delavska komisija natančno preštudirala to vprašanje, ki je precej težko. Paziti je treba, da bo kolikor mogoče pravično razdeljeno, za to bodo morali dobro premisliti vsak korak, da se v svojih sklepih ne prenačijo. Glede pre-moga je dogovorjeno, da bodo tisti, ki so ga dosedaj prejemali, prešli mesto pre-mog od tovarne, ga bodo dobili 2 K ceneje pri centu, kot stane tovarno. Dalje je obljubilo ravnateljstvo, da bo sestavilo listo plač, po kateri se odpravijo razne doklade in bi vsakdo prejemal le plačo za svoje delo. Pri prihodnjih pogajanjih se bo tudi o tej možnosti govorilo. Plače jeseniškega delavstva so majhne, poleg tega pa še tako krivično razdeljene, da nekateri, osobito neoženjeni sploh izhajati ne morejo. Najde se med njimi prvovrstni strugar, ki zasluži le 40 K dnevno, to pa zato, ker je samec in ne

žobiva raznih doklad. Dočim drugi, ki je oženjen, sprejema trikrat toliko. Razmerje je čisto gotovo krivično in radi an neradi se ga bomo morali lotiti. Priporočamo pa sodrugom tudi tukaj strpljivost, ker en sam prenačljen korak bi bil v stanu to razmerje spremeniti tako, da bi bili oženjeni preveč oškodovani, samci pa bi od tega nikakšnega dobička ne imeli. Brezpogojno pa moramo zaščititi samce, ker če bi ti še dalje zapuščali rovarno tako kakor se to zadnje čase namerava, bo prišel čas, ko bo tovarni zmanjkalo specializiranih delavcev, osebno profesionistov, ki dobe drugod lažje delo kot neizučeni. V takem slučaju bi bili nekvalificirani delavci zelo oškodovani, ker bi tovarna omejila svoj obrat. Osebno oženjeni z več otroki, bi drugod delo težko našli. Zaupniški sistem je vodstvo sprejelo z nekaterimi spremembami. Vendar bo imelo delavstvo mnogo koristi od pridobljenega. Več bomo o stvari poročali, ko dobimo uradni zapisnik o razpravi.

Potek zadnjega in slavnostnega predavanja zdravstvenega tedna v Celju 10. 8. 1921.

Po pozdravu g. častnega protektorja in g. župana mesta Celje po predsedništvu je predaval g. dr. Schwab o poletnih boleznih. — Občinstvo je pazljivo sledilo in mestoma burno pritrjevalo, posebno je občinstvu ugajal nazoren film o »muhi«. — Po končanem predavanju sta imela še lep nagovor gg. dr. Žužek, protektor in pa g. dr. Hrašovec, celjski župan. Posebno sta častitala mladini za srečno misel v srečnem času ter med drugim omenila tudi hvaležno občinstvo. Končno se je predsednik zahvalil še različnim faktorjem, tako n. pr. zdravstvenemu odseku zagrebškemu za filme, skioptikon in razstavo, ljubljanskemu zdravstvenemu odseku za podporo 6000 K, mestnemu občinskemu odboru za 2000 K, ter g. veleindustrijalcu Majdiču za 1000 K. Prav posebno se je predsednik zahvalil za 20-kratni odstop dvorane in to brezplačni odstop gdč. Kino-lastnici v Gaberjih. — Nadalje se je zahvalil gg. zdravnikom predavateljem. Posebno priznanje in zahvalo pa je izrekel jug. napred. akad. klubu »Jurislaw Janušič« iz Reke, podružnica Zagreb, kajti šele po njegovem vplivu in posredovanju smo dobili material, kateri je omogočil tukajšnjemu klubu napred. slov. akad. in z njim združenimi kulturnimi društvi, organizirati zdravstveni teden. Omeniti je treba, da sta 2 člana kluba Janušič povsod aktivno sodelovala in oba tudi predavala. Namesto v njih domače kraje se je torej klub odločil za turnejo v Slovenijo in s tem smo storili velik korak naprej. Zlomljen je separatizem in medsebojno spoznavanje je v popolni meri omogočeno. Torej dva udarca na en mah! Med drugimi kulturnimi društvi, ki so sodelovala pri propagandnem delu, je predsednik pohvalno omenil sledeča društva: Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« delavske strokovne organizacije, kulturni odsek »Sokola«, »Zmernost«, »Bratstvo« in kat. izobraževalno društvo (gg. duhovniki). Ostali podatki, ki jih je povedal slede v statistiki zdravstvenega tedna. — Statistika predavanj je naslednja: 31. VIII. v Št. Pavlu, 70 oseb, o alkoholizmu, 1. VIII. vojaštvo, 300 oseb, o alkoholizmu, 1. VIII.

v Celju, 150 oseb, o alkoholizmu, 2. VIII. vojaštvo, 300 oseb, o alkoholizmu, 2. VIII. v Storah, 80 oseb, o alkoholizmu, 2. VIII. v Celju, 150 oseb, o jetiki, 2. VIII. v Celju, 320 oseb, o spolnih boleznih, 3. VIII. vojaštvo, 1200 oseb, o jetiki in spolnih boleznih, 3 partije, torej 3 predavanja v izložbi, 3. VIII. vojaštvo, 1200 oseb, o alkoholizmu, 3 partije, torej 3 predavanja v izložbi, 3. VIII. v Celju, 320 oseb, o poletnih boleznih, 3. VIII. vojaštvo, 300 oseb, o alkoholizmu, 3. VIII. v Celju, 320 oseb, o spolnih boleznih, 3. VIII. v Laškem trgu, 50 oseb, o alkoholizmu, 4. VIII. vojaštvo, 600 oseb, o spolnih boleznih in jetiki, 2 partiji, torej 2 predavanja, 4. VIII. v Celju, 80 ljudi, o spolnih boleznih, 4. VIII. v Celju, 200 ljudi o glistah, 4. VIII. v Velenju 320 oseb, o alkoholizmu, 5. VIII. v Celju, 100 oseb, o alkoholizmu, 6. VIII. v Celju, 100 oseb, o spolnih boleznih, 6. VIII. v Žalcu, 50 oseb, o jetiki, 7. VIII. v Št. Juriju, 150 oseb, o alkoholizmu, 7. VIII. v Celju, 2 predstavi, predavanji namenjeni kmečkemu ljudstvu in delavcem zaradi premale udeležbe odpovedani, 8. VIII. v Celju, 70 oseb, o jetiki, 9. VIII. v Celju, 35 oseb, o dispanzerjih (brez predavatelja), 9. VIII. v Celju, 200 oseb, o jetiki, 10. VIII. v Celju, 180 oseb, o spolnih boleznih, 10. VIII. v Celju, 400 oseb, o poletnih boleznih, Vsega skupaj je bilo 32 predavanj, izmed katerih je bilo 8 v okolici in v mestu samem pa 24 ter ena filmska predstava. Ta predavanja je obiskalo skupaj 7305 oseb, t. j. na eno predavanje povprečno 230 oseb. Predavalo se je: o alkoholizmu 13 krat, 5 predavanj vezanih je bilo o jetiki 9 krat, o spolnih boleznih 10 krat, o poletnih boleznih 2 krat, o dispanzerjih 1 krat, film brez predavatelja 1 krat. Vseh predavanj je torej bilo 35. Predaval je g. dr. Raišp 4 krat, g. dr. Schwab 3 krat, g. dr. Rak 3 krat, g. dr. Robič 2 krat, g. dr. Matko 1 krat, o. dr. Bergmann 1 krat, med. Mikič 9 krat, med. Prebeg 5 krat, jurist Rošič 3 krat in jurist Rož 1 krat. — Zdravstveno izložbo je obiskalo: 31. VIII. 200 oseb, 1. VIII. 35 oseb, 2. VIII. 100 oseb, 3. VIII. 1260 oseb in 4. VIII. 250 oseb, skupaj 1845 oseb t. j. na dan 370. Razpečalo se je 105 knjig, a veliko število zastoj razdelilo. — Prvi uspehi zdravstvenega tedna: Vojaštvo 1. bataljona (g. major Šuput) je naročilo 176 zdravstvenih knjig, katere so vojaki sami plačali. — Z zanimanjem, čitanjem in delom se z velikansko brzino širi jugoslovanska kultura! V tem oziru čast komandantom naše vojske. Rekord predavanj smo dosegli 3. avgusta. Ta dan je bilo 10 predavanj, katerih se je udeležilo 3370 oseb. Rekord nastopov je dosegel g. med. Mikič. Pozdravljamo ta korak, ki pomeni velik napredek kulture ne samo višjih slojev, temveč tudi kulture delavskega ljudstva. Hvala vsem onim, ki so žrtvovali za to velepomembno delo.

Iz kovinarske organizacije.

Za stavkujoče kleparje so nabrali ter odračunali direktno kovinarski organizaciji: Zorc Ant. nab. pola št. 1 K 180, Podružnica kov. Ljubljana n. p. št. 2, 3, 4, 5, 6, 7 skupaj K 1203, Podružnica kov. Jesenice n. p. št. 10—17 K 1787.80, Podružnica kov. Celje n. p. št. 18—23 K 1064, Podružnica kov. Guštanj n. p. št. 38—41 K 206, Podružnica kov. Žirovnica n. p.

št. 60—62 K 242, Podružnica kov. Kamnik n. p. št. 50—53 K 232, Podružnica kov. Fala n. p. št. 54—55 K 94, Podružnica kov. Javornik n. p. št. 24, 25, 26, 27, 29 K 302, Podružnica kov. Domžale K 254, Podružnica kov. Store n. p. št. 34—37 K 233, Podružnica kov. Sv. Lovrenc n. p. št. 42—43 nič pobirali, Podružnica kov. Muta n. p. št. 44—46 nič pobirali, Zorc Ant. n. p. št. 63 K 44, Skupaj K 5671.80. Nekatero podružnico in posamezniki nam kljub ponovnim opominom nab. pol še sedaj niso odposlali zato nam je kontrola pri njih onemogočena. Manjkajo pole št. 56, 57, 58, 59 poslane podružnici kov. Maribor. Pole št. 30, 31, 32, 33 poslane podružnici kov. Dobrava, Podružnica Ljubljana ni vrnila pole št. 8 in 9, Podružnica Javornik istotako ni vrnila pole št. 28. Žalostno dejstvo je, da si je stavka kleparjev bila že 6. junija končana, da je moralo podpisano tajništvo dosedaj pisariti na razne podružnice, naj odračunajo denar in pole centrali. Na ta način že itak prezaposleni centrali seveda ni mogoče točno poslovati, po drugi strani pa je otežkočena vsaka kontrola pri denarju. — Tajništvo O. D. K.

Mezdna gibanja.

Mezdno gibanje čevljarjev v Mariboru. Že več kot eno leto je poteklo, odkar se borimo za izboljšanje plač. Tako smo imeli že meseca januarja tega leta trd boji z mojstri, a naposled smo povabili deželno vlado na pomoč, pa zamani; vsled krize so mojstri jokali, da nam ne morejo dovoliti boljših plač. Sedaj pa smo jim poslali 17. junija zahteve z rokom štirinajstih dni, na kar so nam odgovorili, da se sploh ne pogajajo z nami. Zaprošili smo deželno vlado, da posreduje, ko pa je čevljarska zadruga dobila od deželne vlade vabilo k pogajanjem, so sklicali zborovanje, pri katerem so med drugim govorili tudi o naših zahtevah. Tam je stavil gosp. Potišchnig, to je mojster, ki še leta 1915. ni imel toliko, da bi delavce izplačal, danes pa ima veliko hišo v Gradcu, predlog, da se mojstri ne smejo z nami pogovarjati. Sklep je bil sprejet, edino trije mojstri so izjavili, da ta predlog zanje ni obvezen. Ko smo čez par dni pod predsedstvom zastopnika deželne vlade sedli k pogajanjem, je prišel predsednik zadruga, prinesel dotični sklep, in pogajanja so bila zaključena. Mi pa smo se poslužili čisto nekaj drugega. Če se zadruga noče, in v zmyslu dotičnega sklepa ne sme pogajati, podpisali smo vse mojstre, ki sploh delavce zaposlujejo, ter poslali imenik deželni vladi s prošnjo, naj iste skliče k pogajanjem. To se je zgodilo in v sredo dne 1. avgusta je prišlo dvajset mojstrov, imeli niso nobenega sklepa, niti dogovora in tako je prišlo, da so drug drugega izdali ter nam dovolili nepričakovano 26% poviška naših plač. Ta dogovor so vsi podpisali in zmaga je bila naša.

Mezdno gibanje usnarjev v Ljutomeru. Naša mlada podružnica želi enkrat svetu povedati, da tudi v Ljutomeru ne spimo. Dne 8. julija t. l. se je vršilo tukaj prvo pogajanje, ki je prineslo med Ljutomerčane veliko presenečenja, ker tukajšnje ljudstvo temu ni vajeno. Posebno na delavstvo drugih strok je napravila naša organizacija in nje pridobljene delavske pravice tako velik utisk, da so tudi druge stroke pričele hrepeneči po združenju v

strokovni organizaciji. Pogajanjem je prisostvoval komisar deželne vlade (socialno skrbstvo) v Ljubljani g. dr. Škubic, ter predsednik Osrednjega društva, sodr. Krajcner iz Maribora. Pogajanje je poteklo mirno, a prineslo nam je mnogo uspeha. Dosegli smo 40% poviška prejšnjih plač, štiri plačane praznike letno, štirinajst-dnevno odpoved, priznanje organizacije, odpravo deseturnika ter priznanje postavnega osemurnika in še več drugih za delavce važnih pridobitev. Sedaj smo izprevideli, da brez organizacije nobena stroka ne more vztrajati, zaradi tega smo tudi pri zborovanju v nedeljo dne 19. julija sklenili, da se tukaj v Ljutomeru noben delavec, ki ni najmanj dva meseca organiziran, ne sprejme, ter prosimo in opozarjamo na to vse sodruge, da nam neorganiziranih delavcev ne bodo v Ljutomer pošiljali, ker bi bil pot zamanj.

Mezdno gibanje usnarjev v Slovenjgradcu. Imeli smo 7. julija t. l. tukaj pogajanja, pri katerih sta bila navzoča komisar deželne vlade (socialno skrbstvo) gosp. dr. Škubic in predsednik Osrednjega društva, sodrug Krajcner iz Maribora. Vzlic temu, da si je vzel naš gospodar za zastopnika odvetnika g. dr. Pirnata ter mu plačal za isti popoldan najbrže kakih tisoč kronc, da bi mu pomagal v boju z delavstvom, smo dosegli vendarle 30% poviška na prejšnje plače, ter celo vrsto važnih pridobitev, katerih dosedaj nismo imeli v našem dogovoru. Čeprav smo glede plače napram drugim usnarskim delavcem še daleč zadaj, vendar se za sedaj s tem zadovoljujemo.

Dopisi.

Velenje. Prj nas imamo oskrbnika po imenu Špiček, ki ima staro navado, da zverinsko rjove nad nekaterimi delavci, čerav pošteno delajo, ter jih zmerja z boljševiski. Ali je temu vzrok alkohol? Delavci smo vedno trezni, vemo tudi, da moramo delati in da pošteno delamo. Povemo pa, gospod oskrbnik, da smo pošteni delavci ter se ne pustimo zmerjati ne z boljševiski ne kako drugače.

Milanovrh. Dne 14. avgusta se je vršil polletni občni zbor lesnih delavcev. Predsednik s. Levlar je podal celotno poročilo o delovanju organizacije. Spodbujal je člane in jim priporočal, da se bolj zanimajo za organizacijo. Nato so se vršile volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Blažuti Andrej, Furlan Franc, Turk Peter, Strle Iv., Kordiš Anton, Turk Franjo, Mikolič Ivan, Rigler Filip, Franjo Šafar. K sklepu je poročal s. Bradeško iz Ljubljane. Povdarja, da v položaju, v katerem se danes nahajamo delavci, je potrebno, da se bolj trdno oklenemo stanovske organizacije, ker le na podlagi tega si bomo lahko ohranili to, kar smo si tekom let z največjo težavo priborili. V slogi je moč, in le, če bomo složni, bomo lahko zbrli to, kar nam pripravlja kapitalizem, ki nam s silo hoče znižati plače. Zanimati se moramo tudi za naobrazbo, da bomo mogli pokazati, da smo tudi mi ljudje in ne samo kot žival, ki samo gara. Ker se k besedi ni nihče več oglašil, je shod zaključil s klicem: **Vsi v organizacijo!**

Stari trg pri Raketu. Dne 4. avgusta smo imeli pri nas lesni delavci shod, na katerem je poročal s. Bradeško iz Ljubljane. Razložil nam je sedanj položaj, v katerem se sedaj nahaja lesno delavstvo, da je industrijska zveza dobro organizi-

rana nasproti delavskim organizacijam in da hoče podaljšati delavni čas ter znižati plače. Zato povdarja, da se moramo z vso silo okleniti delavske organizacije. Privesti moramo vse delavstvo v našo bojno fronto. Končno je pozival člane, da vsi delujejo na to, kar smo si začrtali in da bomo imeli nekaj za izobrazbo, katera je delavstvu zelo potrebna.

Goričane. Novi Čas št. 184. od 18. t. m. prinaša članek »Medvode«. Z ozirom na demagogijo nasprotnikov ugotavljamo, da zastopnik nasprotne organizacije zato ni podpisal pogodbe pri pogajanjih, ker ni čakal konca: ne pa da ni hotel, kakor pravi dopisnik. Jaz pa ugotavljam in smelo trdim, da nisem hotel, in ker nisem hotel, sem se preje odstranil, podpisati pa nisem hotel zato, ker se zahtevam naše podružnice ni ugodilo in niti kaj dodalo. Da sem Vam jaz in naša organizacija velik trn v peti, to vemo vsi, toda motite se, ako mislite, da nas raztrgate s tem, da nam očitata demagogijo, mi konstatiramo, da kdor očita demagogijo nam, je demagog sam, kajti svojim članom predbacivate neresnično doto. — Cvajnar Janko, Sp. Senica 9, Sora-Medvode.

Živilska stroka.

Članom Osrednjega društva živilskih delavcev, podružnica Celje. Sodr. Lah Matija je na shodu dne 7. avgusta odložil svojo funkcijo kot predsednik podružnice živilskih del. v Celju. Predsedstvo je prevzel sodr. Vrečko Anton v Celju, Gosposka ulica 3.

Živilska stroka. Naloge Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju so v letu 1921, velike. Od začetka tega leta do danes se je Osrednje društvo na celi črti Slovenije bojevalo za delavske pravice. Vzelo si je nalogo ščititi v prvi vrsti osemurnik. Z vso silo je poskušal kapitalistični trust z vso vehemenco izsiliti popolno nočno delo, kakor tudi uvajati 10 ozir. 12 urno delo. Kapitalistična organizacija je uvidela odpor delavstva, nakar je sklenila, da s protipurorom svojih organizacij ubije in uniči gibanje delavstva. Kapitalistični kanoni naperjeni proti delavstvu se formirajo v razne korporacije, Zadruge, Zveze, Udruženja itd. ter potom istih manevrirajo z vsemi sredstvi proti delavstvu in njih organizacijam. Vsaka posamezna stroka, peki, mlinarji, pivovarji, prekaževalci, slaščičarji, prevozniki itd., ima svoje posebne bolečine, ravno tako je pri vsaki posamezni stroki druga metoda izkoriščevalcev. Znano je vsakemu posameznemu članu naše organizacije, kake boje smo vodili, dokler si nismo vsaj nekaj naših pravic izvojevali. Danes pa kakor kaže, da je gazdak začel še hujši boj proti nam kakor ga je izvrševal ropreje. Razna pogajanja so nam začela odpirati oči, ter slednjič opažamo nasmeh kapitalističnih zastopnikov, kateri se na dan pogajani podpišejo ter zavežejo izpolnjevati vse ono, kar je na pogodbenem papirju. Čemu pa je nasmeh kapitalista napram delavskemu zastopstvu? Odgovor je kratek. Podpisal sem se samo za to, da se čimpreje znebiti delavskega obraza, na drugi strani pa take pogodbe v današnji politični eri niso dosledno obvezne, ter mi jih ni potreba izpolnjevati. S to metodo se posebno bavijo v zadnjih časih pekovski mojstri v Sloveniji. Drugič hočemo v celoti izpregovoriti o stvari boli obsežno. Danes pa, ko se nahajamo

v naймоčnejšem boju, je naša naloga, obračati pažnjo in pozornost v naše lastne vrste ter jih skušati, ako so doveli močne, da odbijejo napad. Kritični položaj, v katerem se nahaja celotni proletarijat Slovenije, nam da misliti, temveč, ker se hoče na vse pretege začeti z zniževanjem plač. Ko bi se jim to posrečilo, bodi si samo na eni, na najmanjši proletarski črti, takrat bi se čutili dovelj močne ter bi v najkrajšem času začeli trgati na ostalem delu plače češ, saj je delavstvo tam in tam samo dovolilo znižanje plač. Pripravljeni udarec na naše vrste smo še pravočasno uvideli ter opozarjamo Vas vse na pretečo nevarnost, katera bi bila katastrofalnega značaja v življenjskem obstoju. Zavednost sodrugov posameznih strok ne sme v tem času kalirati, kar bi bilo naravnost v propast ne samo posameznega delavca, ampak celokupnega proletarijata Jugoslavije. Zato vsi, ki spadate v vrste živilskih delavcev, pokažite bratsko proletarsko solidarnost v boju za obstoj ter vežite Vaše veze še tesneje kakor ste to storili do sedaj. Naj živi solidarnost in bratska sloga proletarcev! Zdravo! — Meznarič Ivo, tajnik.

Shodi.

Shodi in konference. V svrhu pojasnjenja situacije priredi centr. tajništvo kovinarjev shode in konference: v Celju v soboto zveč. 27. t. m. konferenca zaupnikov; v Štoreh v nedeljo dop. 28. t. m. shod članov, v Celju v ponedeljek zveč. 29. t. m. shod članov, v Guštanju v torek zveč. 30. t. m. shod članov. Dnevni red prireditvev je: Položaj delavstva in kriza v industriji, Kraj in čas prireditvam določijo podružnična vodstva, Kovinarji! V samopomoči je vaš spas! Pridite! — Centr. tajništvo.

Razno.

Sprejem invalidov v pouk na raznih šolah v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, bo sprejel v svojo oskrbo večje število siromašnih invalidov, ki bi želeli obiskovati razne šole v Sloveniji. V poštev bi prišle v prvi vrsti te šole: Tehniška srednja šola (poprej Obrtna šola) v Ljubljani, Državna trgovska šola v Ljubljani, Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Ceju, orglarski šoli v Ljubljani in v Celju itd. Invalidi, ki bi želeli obiskovati omenjene šole in so zato fizično in po predizobrazbi sposobni, naj pošljejo tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda Pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, takoj, najpozneje pa do 1. septembra t. l. — Invalidi, ki žele obiskovati Tehniško srednjo šolo v Ljubljani, se opozarjajo na razglas ravnateljstva omenjene šole v Uradnem listu št. 93 od 8. avgusta t. l. — Pogoji za sprejem v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljeni v listu „Kmetovalec“ št. 13 od 15. julija t. l. — Za sprejem v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotičnik bil zaposlen kot rudar štiri leta. — Vsi invalidi, ki bodo sprejeti v omenjene šole, bodo na ves čas pouka v oskrbi invalidskega odseka in sicer: invalidi v šolah v Ljubljani ali Celju bodo v staležu invalidskih domov v Ljubljani ali Celju; invalidom v drugih šolah pa se bo izplačeval vsakokratni menažni relutum kot podpo-

ra za oskrbo, če niso v oskrbi tamošnjih šol, ozir. zavodov, katere stroške krije invalidski odsek.

Naš državni dolg znaša 3.456.000.000 frankov, 40.000.000 dolarjev 327 milijonov predvojnih avstrijskih kron, 1.036.000.000 naših kron in 639.000.000 dinarjev.

Češka „Obznan“ prepoveduje v prvem paragrafu vse stavke, ki bi bile političnega, nacionalnega ali verskega značaja. Proti temu zakonu so socialisti najenergičneje protestirali, ker so si svesti, da je naperjen proti delavskim interesom.

Socializacija rudnikov v Češkoslovaški. Narodni skupščini so bili te dni predloženi trije predlogi za socializacijo premogovnikov. Enega so predložili češki narodni socialisti, drugega nemški in tretjega češki socialni demokrati. Vsi trije načrti se strinjajo v tem, da zahtevajo popolno socializacijo in ekspropriacijo rudnikov. Narodni socialisti zahtevajo, naj se socializirajo rudokopi kot državna lastnina, ostala dva predloga pa zahtevata, da se osnujejo posebni socialni zavodi, ki bodo imeli v rokah upravo in poslovanje in bodo lastniki rudnikov.

Angleški rudarji za nacionalizacijo. Konferenca rudarjev je soglasno sprejela resolucijo, ki pozivlje izvrševalni odbor rudarske zveze, naj zahteva nacionalizacijo zemljišč in železnic in naj se v to svrhu zagotovi podpora vseh delavcev.

Produkcija premoga na Angleškem. Iz Londona poročajo, da je trgovski urad obelodanil statistiko, iz katere je razvidno, da je produkcija premoga zopet dosegla predvojno količino. Zadnji teden pred koncem štrajka se je izkopalo 1 milijon 950.000 ton premoga, po končani stavki v prvem tednu julija meseca se je produkcija povečala na 3.752.000, v tretjem tednu julija meseca pa je dosegla že predvojno višino 4.131.000 ton.

Brezposelnost v Ameriki. Uradni izvidi poročajo, da je sedaj v Zedinjenih državah 5 milijonov 735 tisoč nezaposlenih delavcev! V rudarski industriji jih je 250.000, v prevoznih industriji 800.000, v trgovini 450.000, domačega nezaposlenega osebja 335.000, v strojni in drugih industrijah všteti tudi stavbno stroko 3 milijone 900 tisoč.

Demonstracije brezposelnih na Angleškem. V Sheffieldu je prišlo pri demonstracijah brezposelnih do nemirov. Množica, broječa kakih 8000 oseb, je poizkusila vdreti v mestno hišo, pa jo je razpršila policija.

Vzroki padanja avstrijske krone leže v prvi vrsti v nepretrganem tiskanju novih banknot. Tedensko poročilo avstro-ogrske banke z dne 23. julija izkazuje 51 milijard 183.027.987 K, ki se nahajajo v prometu. V teku enega tedna (od 16. do 23. julija) se je promet novčanic v Avstriji zvišal za 747.765.333 K.

Socijalna zakonodaja. Izšli sta dve važnejši odredbi: o delavskih zbornicah in o zavarovanju delavstva za bolezni in nezgode. Delavske zbornice se osnujejo (v Srbiji jo že imajo) za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu, za Bosno in Hercegovino v Sarajevu, za Dalmacijo v Splitu, za Vojvodino v Novem Sadu in za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Ta naredba je izšla v Uradnem listu št. 99 z dne 20. t. m. — Naredba o bolniškem in nezgodnem zavarovanju je nekaj boljša kakor je bil stari avstrijski zakon o bolniškem zavarovanju. Zavarovanje bo strogo centralizirano; le nekaj specialnih strok še obdrži svoje zavode. Centralni urad se na-

haja začasno v Zagrebu, ker je vse tozadevno zavarovanje izvedeno nekako po sistemu hrvaških bolniških blagajn. Za naše delavstvo v Sloveniji je najpomembnejša izprememba, da ne bo delavstvo več imelo v teh zavodih dvetretjinsko zastopstvo kakor doslej, nego le polovično in enako tudi delodajalci. Tudi prispevke bodo plačevali po polovici delodajalci in po polovici delavci. Vpliv, ki pravzaprav gre delavstvu v teh zavodih, je s to naredbo precej omejen v primeri s prejšnjim zastopstvom. Kako se bo pa izvedlo to zavarovanje po celi državi, je še vprašanje časa in potrpljenja, zakaj zavarovanje obstoji sedaj le v Sloveniji ter Hrvatski in Slavoniji.

Boj z mesarji! Mesarji štrajkajo, ker je živina poceni. Mesarji štrajkajo, ker je živina draga, so rekli lani. Menda ni tako neobzirnega stanu kot so mesarji! Kmet prodaja živino, ker se boji, da ne bo imel krme, za vsako ceno. Mesar si pa domišlja, da to konzumentu nič mar ni, za kakšno ceno on živino dobi. Na trgu mu kmet ponuja živino po 5 kron kilogram, on pa oholo zayrača, češ, po 4 krone vam jo plačam — živine imam dovolj. Tukaj je samo kratko vprašanje: Ali ni že čas, da bi se kmet in meščan rešila teh mesarskih pijavk? Občina naj odpre sama mesnice ter naj kupi od kmeta blago. Pred kratkim je baje Wögerer kupil kravo, ki ni mogla več iti tam v Lajteršbergu po 2 K 50 vin, kilogram, a klobase prodaja po 40 K kilogram. Ali se takim rečem ne bi moglo odpomoči? — Konzument.

Uvedba dinarske edinice na pošti. Ministrstvo za pošto in brzojav je odredilo, da se od 1. septembra dalje na vseh poštah uradih v kraljevini vrše vplačila in izplačila samo v dinarjih.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Unija slovenskih rudarjev v Zagorju
razpisuje službo

STROKOVNEGA TAJNIKA

Pogoji za sprejem so: Imeti mora govorniški talent, poznati mora socialno zakonodajo, posebno zakon bratovskih skladnic, zoper nezgode in bolniško zavarovanje.

Prednost imajo oni ki so že opravljali ali sedaj opravljajo kakšno tajniško službo pri strokovnih organizacijah. Prošnje je vlagati do 31. avgusta 1921. Nastop službe s 1. oktobrom t. l. Plača po dogovoru.

Načelstvo Unije slov. rudarjev v Zagorju.

**Miši-podgane
stenice-šturki**

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12.—, za podgane in miši K 12.—; za šturke, a posebno močna vrsta stane K 20.—; posebno močna tinktura za stenice K 12.—; uničevalec moljev K 10.—; prašek za uši v obleki in perilu K 10.— in 20.—; proti mravljam K 10.—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10.— in 20.—, proti ušem pri ljudeh K 5.— in 12.—; mazilo za uši pri živini K 5.— in 12.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10.—; mazilo proti garjam K 14.—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ul. 3.

UCITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA Franciškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice. -

LÉTNE ZAKLJUCKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

COSULICH-LINE
= TRST-AMERIKA =
New - Jork — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro-Santos Montevideo
Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:
SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Okrajna bolniška blagajna
v Ljubljani.
Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/10 — 1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1, 11 — 3/412	1—2	III. Sorjova ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraljher splošno zdravljenje	8—9	1—3	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se debe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj, do 1. popoldne. S pritožbami se je obratiti do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.